

HALLER JÁNOS ISKOLA

1910-2010

Tartalom:

Iskolánk rövid története	2
Az iskola helye, épülete	2
Az első mosoni tanítók a levéltári kutatások anyagaiban	3
Községi, állami elemi iskola	4

Iskolánk rövid története

A Haller János iskolát Mosonmagyaróváron az emberek a Mosonvár úti épülettel, vagyis a „rég i épülettel” azonosítják. Ezt az épületet 1909-1910 során építették Medgyasszay István tervei alapján korabeli népies, szecessziós stílusban. A kivitelező Oross István mosoni építész volt. A telket a főhercegi uradalom adományozta, bár később a telekadományozás körül némi bonyodalom keletkezett, ami megemelte az építési költséget. Az 1910. szeptember. 11.- a tanévet már itt tanulók. Ekkor mosoni volt a hivatalos neve és valamint az iparos itt. A korszakban az modernnek számított. tetőszerkezete a iskola felavatására én került sor, vagyis ezt kezdhették a fiú állami elemi fiúiskola az elemi iskolai képzés, tanoncok képzése folyt épület különlegesnek és Lapos vasbeton jellegzetes üveggúlvával, ami a kis aula megvilágítását szolgálja az első között volt az országban. Ugyanakkor a magyaros népies stílusa ellensúlyozta újszerűségét. A korabeli sajtóban ezt írták róla: „Mintha nem is iskola, hanem valami színház vagy múzeum vagy nyaraló villa lenne.” Ugyanakkor kétségeiket is megfogalmazták: „Határozottan szép és meglepő, bár beosztása még csak ezután fogja megmutatni, hogy megfelelő lesz-e. Az is tagadhatatlan, hogy sokan aggodalmukat fejezték ki a tantermek arányai miatt, s attól félnek, hogy Moson város fejlődésével nemsokára a tantermek nem lesznek elegendők a tanulók befogadására.”

Az iskola helye, épülete

A mosoni községben már a XVIII. században rendszeres iskolai oktatás folyt. A tanítást két pedagógus végezte, egyikük a község jegyzője is volt. A század vége felé katolikus és evangélikus felekezeti iskolák létesültek.

Bella Sándor kutatásai (1845-1868 közötti időszakot kutatta) és a későbbi levéltári források arra utalnak, hogy az iskola épülete a római katolikus plébánia szomszédságában állt. Az iskola épületét 1846 bővítették, 1855 pedig újjáépítették. 1888-ban kezdték el építeni az „új négyosztályos leányiskolát”, aminek ma már csak a romjai láthatók a

Nepomuki Szent János templom mögött. Ez volt a régi Iskola út 10. szám alatti épület. A fiúiskola továbbra is a plébánia mellett működött egészen 1910-ig, a Mosonvár utcai épület megépüléséig. Ennek az épületnek a nagyarányú bővítésére 1987-ben, majd 1994-ben került sor, ekkor szűnik meg az Iskola utcai épület és ettől kezdve mind igazgatás mind lokális értelemben ez Moson (a mosoni városrész) egyetlen iskolája.

Az első mosoni tanítók a levéltári kutatások anyagaiban

10

11

Az előmeneteli és mulasztási napló folyószáma:

ÉVVEGI ÉRTESÍTŐ

1841: Szeidmann József Moson iskolamestere, segédei Kronschrábel József és Eiszleiner János.¹

1865-ben a főtanár Göttl Márton volt, tanárok Irtzig Imre, Marschal Péter, Weinhandl András, főtanárnő Neumann Eulalia. Az igazgató plébános Stockinger Ágoston (Stöckinger Augustinus).² Altanítóként említik még Horváth Józsefet, Bezetits Sándort, Schmidt Józsefet és segédtanítóként Strauss Paulinát.³

Karácsonykor:

Magaviselete

Szorgalma

Előmenetele

Mulasztott

Nem igazolt

Jegyzet:

1870 a moson megyei általános tanítóegylet első közgyűlésén megjelent néptanítók névjegyzéke részben ugyanezeket a neveket tartalmazza. Irtzig Imre, Horváth József, Schmidt József, Bezetits Sándor és Neumann Eulalia nevei megegyeznek. Ezen a listán szerepel még Blumsohein Leopold, valószínű, hogy ő az izraelita hitfelekezeti iskolát képviselte ezen a közgyűlésen.⁴

1873 Horváth Ferencz. Az iskola dualizmuskori történetének legerőteljesebb alakja. Első igazgatósága bizonytalan, 1890-ben az iparostanonciskola igazgatója, 1894-ben az államosítás idején szintén igazgató, majd 1909-től 1920-ig tölti második igazgatóságát. 1923-ban 76 évesen távozik az élők sorából. Számos elismerésben részesült élete során.

1877-es kinevezési okmányban szerepel: Babos Júlia (Julia Babos), Fibinger Fülöp (Philipp Fibinger), Szolner Ferenc és Peez Zsuzsanna.⁵

1880 Holczer Józsefet (1880-1885, később magyarbrucki állami elemi iskolába nevezik ki⁶) és Molnár Matildot nevezték ki.

Húsvétkor:

Magaviselete

Szorgalma

Előmenetele

Mulasztott

Nem igazolt

Jegyzet:

1885-ben Winter Mihály okleveles tanító és Lauka Karola okleveles tanítónő került a mosoni elemi népiskolába.

1888-ban Weiszhapel István (később Vajda Istvánra magyarosította a nevét)

A mosoni elemi (majd ebből kialakult) iskola igazgatói:

Ferenczy Emil 1896-1897	Barabás Sándor 1897-1898	Garami Béla 1898-1905	Vajda István 1905
Szánkási János 1905-1906	Göndör Ferenc 1907-1909	Horváth Ferencz (másodszor) 1909-1920	Husz József 1920-1943
Németh János 1943-1973	Halász Ferenc 1973-1982	Augusztin Ferencné 1982-1991	Ludvig Jenő 1991-1996
Eszes József 1997-2002	Tóthné Porcz Cecília	Szirányi Péterné 2002-2007	Sárköziné Kollárits Edit 2007-

¹ Bella 75. p. 86. p. 70. p.

² Bella 70. p.

³ Karácsony 82. p.

⁴ Alispáni iratok 1870/2902

⁵ KB 1877/237

⁶ KB 1885/53

Községi, állami elemi iskola

A felekezeti iskolákból 1869-ben községi elemi iskolák lettek. 1894-ben az iskolát államosították. 1897-ben az izraelita felekezeti iskola is beolvadt az állami elemi iskolába.

Az iskola közös igazgatás alatt volt egészen az 1945/1946-os tanévig, ebben a tanévben vette kezdetét a koedukált képzés is. A Mosonvár utcai iskolát 3. számú iskolának, az Iskola utcait 4. számú iskolának nevezték.

Az 1950-es években a tanteremhiány miatt kisajátították az ún. Malcz-ház egy részét, ahol egészen 1976-ig három tanteremben folyt az oktatás, illetve a napközi otthon működtetése.

1959-ben épült meg a politechnikai műhely, maga a politechnikai képzés az országban 1958-ban vette kezdetét. Az iskola igazgatója Németh János, ebben az évben vett részt a politechnikai képzésben, hogy szakemberként irányíthassa a tantárgy oktatását. A műhely az iskola udvarán épült, nagyrészt társadalmi munkával. Fontos itt megjegyezni, hogy a műhely 1985-ig az iskola első nagyarányú bővítéséig állt fenn, ekkor ugyanis le kellett bontani. Ugyanekkor

az iskola teljes felújítása is zajlott, hogy a következő évben az iskola 50-éves évfordulójának méltó színhelye lehessen. Az ünnepség 1960 július 11-12-én zajlott. Ez alkalomból vette fel az iskola Könyves Kálmán nevét. Aszt Ágnes kutatásai azt mutatják, hogy a mosoni földvár hajdani területén fekszik az iskola egész épülete. **Köztudott, hogy ezt a földvárat maga Könyves Kálmán védte.**

1969-től elsőként a városban, itt a Könyves Kálmán iskolába indult el a német tagozatos oktatás. Átadták az úttörő csapatotthont.

1982-ben a két iskola újra egy igazgatás alá került és ekkor vette fel **Haller János helytörténész és néprajzkutató nevét**, aki az iskola tanítója volt 1910 és 1943 között. Az összevont igazgatás azonban nem jelentette azt, hogy az iskola helyrajzi értelemben is egyetlen intézménnyé alakult át. A kétlakiság egészen 1994-ig, az iskola második nagyarányú bővítéséig állt fenn. Az elsőre 1985 és 1987 között került sor, 1987 augusztusában adták át az iskola nagy aulát és a tornatermet magába foglaló szárnyát. A konyha épülete 1995-re fejeződött be.

1994-ig Iskola u. 10-ben az alsó tagozatosok, a Mosonvár út 15-ben a felsősök tanultak. Az 1888-ban átadott leányiskola épülete ekkora már annyira rossz állapotba került, hogy a megszüntetése és elbontása mellett döntöttek. Így ma csak néhány falmaradvány látható a Nepomuki Szent János templom mögötti telken.

1992-től az iskola neve **Haller János** Általános Iskola és Speciális Szakiskola lett. Kezdetét

vette a speciális szakiskolai képzés, ami rövidesen átalakult, 1995-től már a szakmunkás képzés indult el szakács, cukrász és felszolgáló szakon. Az első szakmunkás vizsgáztatásra 1996/97-es tanévben került sor. Az első érettségire 2002/2003-ban.

Az elmúlt időszakban az iskola folyamatosan bővült, egyik fejlesztés követte a másikat, miközben az intézmény a sajátos magyar oktatáspolitikával is igyekezett a lépést tartani. Magas szinten felszerelt pincér szaktanterem, cukrászüzem, valamint tankonyha található az iskolában. Nyelvi labor és több **számítástechnika** szaktanterem.

